

СТЕФАН БОНЕВ

КЛОШАРЯТ

chitanka.info

Бях издал първата си книга и вече смятах, че светът е мой. Първите добри думи ми вдъхнаха увереност и ми дадоха стимул да пиша още и още. Усетих, че и хората започват да ме възприемат по по-сериозен начин. С изненада установих, че имам много повече приятели, отколкото съм си мислел преди. А книгата се четеше, търсеха я, наложи се да направя допечатка, тъй като тиражът ѝ свърши за по-малко от два месеца след премиерата, която се постарях да бъде помпозна. Бях останал само с няколко екземпляра — нещо като неприкосновен запас.

Славата ми постепенно растеше, а заедно с нея се повишаваше и самочувствието ми. По онова време обаче, аз не си давах ясна сметка за тези неща. Възприемах успеха си само откъм положителната му страна. Консумирах това, което ми се предлагаше с пълни шепи, без дори да се огледам наоколо. Доста по-късно, когато между впрочем вече беше твърде късно, осъзнах, че медалът има и друга страна. Явно е трябвало да се случат много нелицеприятни за мен неща, за да разбере, че покрай славата съм станал надут и горделив. Тогава не ми правеше впечатление, че се държа с хората около себе си надменно и със снизхождение. И то само поради това, че те нямат моя талант и известност.

Заедно със славата заваляха и поканите. Участвах в телевизионни и радио предавания, давах интервюта за вестници и списания, караха ме да връчвам награди на ученици и млади дарования, без дори да съм имал време да се запозная с постиженията, за които са отличени.

Получих и доста покани за работа. Бях на седмото небе от факта, че имам възможност да избирам какъв възлов пост да заема. И това се случваше във време, в което много други хора биха се радвали просто да имат каквато и да е работа, за да могат да изкарват прехраната за семействата си. Избрах си един от предлаганите ми постове — главен редактор в престижно издателство, чието име няма да споменавам.

Имах чувството, че накъдето и да тръгна, хората пред мен правят пътека, кланят ми се и са готови да изпълнят всяка моя прищявка. А аз не се свенях да искам от живота и от хората около себе си нещата, които те бяха готови да ми предложат веднага.

Светът е в краката ми, казвах си наум, когато седях в голямата зала на едно от градските читалища. Бяха ме поканили на тяхното

тържество. Трябваше да връчваме награди на ученици, спечели конкурс за есе, чиято тема се опитвах да си припомня, докато дойдеше редът ми да връчвам грамоти.

Впрочем имаше ли значение каква е темата?! Аз винаги можех да импровизирам нещо. Да не би да бяха първите награди, които трябваше да връча. Хората ме познаваха и щяха да погълнат всяка моя дума, каквото и да кажех. Вечерта щяха да ме излъчват по телевизиите, а утре сутрин, докато секретарката ми сервира кафето в луксозния ми кабинет, щях да се видя по първите страници на вестниците — усмихнат, уверен, недостижим...

Времето минаваше, децата излизаха едно по едно на подиума и сричаха притеснено творенията си. Мои колеги по известност се редуваха да им връчват наградите, извиквани на сцената от конферансието. Моят ред нещо не идваше. А трябваше да съм сред първите. Все пак бях главен редактор на едно от най-големите издателства — как така някакви редови чиновници ще се явяват преди мен. Това си мислех, докато с превзет възторг и изкуствена усмивка на лицето, ръкоплясках на наградените и на думите, казани от награждаващите.

Усмивката ми започна да се превръща в болезнена гримаса, още повече че от известно време долавях около себе си ужасна смрад на киснатото и застояла пот. Огледах се, помирисах деликатно под ревера на скъпото си сако. Погледнах също новата си риза и марковата си вратовръзка.

Замислих се за момент дали тази сутрин не съм забравил да си взема душ, преди да изляза от къщи. Никога не пропусках сутрешния душ. Той ме зареждаше със свежест, самочувствие и енергия.

Огледах се. Отдясно седеше и също като мен се усмихваше един популярен водещ от местната телевизия. Беше облечен изрядно. Отдавна беше минал реда си във връчването на наградите и сега чакаше времето за коктейла, организиран в съседната зала от домакините. И аз вече предвкусвах хапките с черен хайвер, гръцките кюфтенца, скъпите филета и останалите гастрономически предизвикателства. Естествено — полети със скъпи напитки и светска размисълка.

Погледнах наляво и тогава разбрах. От лявата ми страна неусетно беше седнал един небръснат мъж, с дълга, сплъстена коса и с

омазано и излъскано сако, което беше поне с няколко номера по-голямо от неговия размер. Той бръкна в левия джоб на сако си, като от това инстинктивно се наведе надясно към мен. Тогава усетих смрадта толкова силно, че едва се сдържах да не повърна. Придвижих се деликатно на стола, така че да се отдалеча от него, държейки ръка на устата си.

Клошар! Какво правеше той тук! Това не е място за вмирисани скитници, които спят под мостовете на Марица и ровят в кофите за боклук. Погледнах крадешком наляво. Човекът беше извадил ръката си от джоба и в нея държеше нещо, което някога трябва да е било носна кърпа. Той се изсекна рязко, а после избърса потното си чело.

Потръпнах и се дръпнах още по-встрани. Популярният водещ беше изненадан от действията ми, но не каза нищо. Само подуши въздуха, напрягайки ноздри, и ме погледна още по-странно. Той сигурно вече си мислеше, че вонята идва от мен. Усмихнах му се измъчено, когато телевизионната звезда също се отдалечи, премествайки се на стола си.

Дано да ме извикат по-скоро да връча тая проклета награда, за да мога да се измъкна оттук, молах се наум аз. В този момент не можех да се измъкна, без да вдигна от местата им телеводещия или клошаря. Освен това напускането ми по време на церемонията щеше да е проява на много лош вкус.

Още около час продължи тържеството по връчването на наградите. През това време се чувствах адски неудобно. Имах чувството, че миризмата се пропива постепенно и в мен. Така и не ме извикаха да връчвам награди. Нещо явно бяха объркали в сценария. Но след края на тържеството никой не дойде да ми се извини за гафа, както очаквах. Прескочих коктейла, обясних на организаторите, че имам главоболие и си тръгнах, изпратен от пресилените им усмивки, в които усещах едва прикрита погнуса.

На входа се обърнах и отново видях клошаря. Видът му ме изненада. Той не изглеждаше точно като скитник, както го възприемах, когато беше близо до мен. Сега той ми приличаше по-скоро на артистично облечен художник, скулптор или друг човек на изкуството. Беше бръкнал небрежно с лявата си ръка в онзи, същия джоб, от който преди малко измъкна мръсната носна кърпа. В дясната си ръка

държеше изящна чаша със шампанско и усмихнато говореше с някаква дама и с телевизионния говорител.

Бях като ударен от мълния. Или по-точно с мокър парцал. Или още по-точно — с мръсен и мокър парцал, с който цял ден е бърсан подът в някои градски писоари. Чувствах се ужасно. Не помня как съм се добрал до дома си. Единственият ми спомен беше от таксиметровия шофьор, който още след влизането ми в колата, побърза да отвори широко прозореца си и да се отдръпне възможно по-далеч от мен.

Обичах дома си. В не едно интервю съм цитирал старата английска мъдрост, че моят дом е моята крепост. Бях го обзавел с модерни, изчистени мебели. В истинската ми камина горяха истински дърва, окачените тавани бяха най-доброто, което можеше да се намери на пазара. Същото важеше за дограмата, за домашното кино, аудиоуредбата, компютъра... Всичко беше един път.

Когато се прибрах този път обаче, домици ми ми се стори като стара и воняща бърлога на някой мръсен звяр. Всичко ми изглеждаше старо и овехтяло. Погледнах се в голямото огледало в антрето и долната ми устна увисна. Скъпият ми костюм имаше вид, като че ли съм го носил половин век, без да го смъквам от гърба си. Реверите ми бяха измачкани. Ръкавите бяха изтъбушени и излъскани на лактите, с разръфани краища, а джобовете — увиснали и омазнени. Вратовръзката ми си стори стара и захабена, а по чисто новата риза се мяркаха упорити и засечени от неправилно пране петна.

Най-лошото беше, че вонях! Вонях като онзи клошар или може би скулптор или художник... А човек на изкуството не може да воня. Хвърлих в пералнята всичките си дрехи и веднага влязох в банята. Не пестях нито скъпите си шампоани, нито вносните си препарати за луксозната си вана. Докато се киснех в нея, си мислех, че ето, свърши се. Изкъпан съм, изчистен, ще си облека нови и изгладени дрехи и пак ще бъда същият преуспяващ човек. После дълго и с удоволствие се бръснах на чешмата.

Излязох от банята, изтрих се с хавлията, облякох нови дрехи и седнах да си почина пред огромния телевизор. Дистанционното нещо обаче засичаше. Образът беше отвратителен, а екранът ми се виждаше доста по-малък. Тъкмо в информационната емисия давах репортаж от връчването на днешните награди. Видях клошаря- скулптор, естествено показаха и тв-звездата. После двамата връчваха награди. Не

може да бъде — кога този уличник е връчвал награди! Не си спомнях подобно нещо. Представиха го с някакво наистина артистично име, което ми звучеше страшно познато и известно, но веднага ми излезе от ума. Не можах да го запомня. Сигурно стана така, защото вниманието ми бе ангажирано да видя себе си в кадър. Но на стола, на който бях седял, мярнах друг човек. Познавах го отнякъде. Бях го виждал съвсем скоро. Бях го виждал в собствения си дом, при това само преди половин час. Това беше човекът, когото видях в огледалото.

Изтърчах отново в антрето, светнах всички лампи и се погледнах. Срещу мен беше същия онзи човек, когото видях, преди да вляза в банята. Усетих, че отново воня. Вонях, въпреки всички препарати във ваната, въпреки новите си дрехи. Не знаех какво става. Отидох и се хвърлих в леглото си. Чувствах се адски изморен. Заспах веднага, потънал в смрад и вкиснати сънища. Заспивайки, си мислех успокоително, че когато се събудя на сутринта — всичко ще е наред.

Обаче не стана така. Сутринта бях още по-скапан и още по-мирисан. Брадата ми беше набола, все едно не се бях бръснал цяла седмица. Дрехите ми изглеждаха още по-изхабени и мръсни — като че ги бях събирал от кофите за боклук. Не ми помогнаха нито банята, нито бръсненето, нито съвсем новия костюм, който досега бях обличал само веднъж. Уших по поръчка специално за премиерата на книгата ми. Когато най-после сметнах, че съм готов да се покажа на обществото и се погледнах в огледалото, оттам продължаваше да ме гледа познатият ми опърпан и брадясал клошар с дълга и неподстригвана от години сплъстена коса.

Въпреки всичко събрах сили и излязох. Закъснявах за важна среща, която трябваше да се състои в един от най-изисканите ресторанти на града. Тази среща беше много важна за мен и за издателството, което ръководех. Слязох пред блока, като се опитвах да не гледам комшиите си в очите. Но и те също не ми обръщаха внимание. Опитах се да отключа и да вляза в колата си, но всичко, което успях да постигна, беше, че се задейства алармата. Сега оставаше да ме помислят за крадец.

Бързо изтичах на булеварда и се опитах да си хвана такси. Шофьорите обаче се правеха, че не ме виждат, когато им махах и чуках с пръсти по стъклата им. Един дори ми се развика, че когато излезе, ще ми тегли един... А друг запали и изчезна от пиацата, още преди да съм

стигнал до него. Трябваше да ползвам градския транспорт. А бях забравил дори колко струва билетчето за автобуса.

Когато най-последно се добрах до ресторанта, където беше срещата ми, охраната не ме пусна да вляза. Не обърнаха внимание нито на резервацията, която имах, нито на документите, които им показах. Впрочем, те не искаха изобщо да ги видят. Просто ме изритаха навън. Същото нещо ми се случи и когато поисках да вляза в издателството, което оглавявах.

Когато след дълго скитане се опитах да се прибера у дома, ме очакваше нова изненада. Ключовете не ставаха за армираната врата на апартамента ми. Докато се опитвах да превъртя ключа с треперещи ръце, чух, че на горния етаж се захлопва врата и дамски токчета затропаха надолу към мен. Прибрах ключовете и през глава се втурнах надолу по стълбите.

Вече беше започнало да се свечерява, когато скитайки се по улиците на квартала, видях няколко мъже, които досущ приличаха на мен. Седяха в един полуразрушен гараж и предъвкваха някакви мърляви хамбургери, явно изровени от боклука на близкия ресторант. Почувствах се ужасно изморен и гладен. Седнах при тях и единият ми отчупи от сандвича си. Имаше гаден вкус и миришеше на гнило. Но това не ми правеше впечатление. И аз миришех по същия начин. Имах чувството, че това е най-вкусното нещо, което съм ял през живота си. Усмихнах се на двамата си нови приятели. И те ми се усмигнаха в отговор. Изведнъж се почувствах страшно спокоен в тяхната компания. Единият от мъжете четеше някаква книга. Погледнах я по-внимателно — та това беше моята книга. Понечих да им го кажа, но се отказах от намерението си. Кой щеше да ми повярва. Та нали аз бях един от тях.

Изведнъж цялата абсурдност на последните дни се превърна в умора и ми се приспа. Катурнах се на едната си страна и легнах на студения и мръсен под на гаража. Заспивайки, усетих как двамата ми нови приятели ме завиват със стари вестници. Стана ми приятно и уютно. Чувствах, че най-последно съм си у дома.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.